

СІГОВА ОЛЕКСАНДРА, здобувач, бакалаврат економіки
 Науковий керівник - **ПЕРЕРВА ПЕТРО**, д.е.н., професор
Національний технічний університет «ХПІ», м. Харків

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Малий бізнес відіграє важливу роль в економіці будь-якої країни, Малий інноваційний бізнес відіграє важливу роль у розвитку економіки України, сприяючи впровадженню новітніх технологій, створенню робочих місць і зростанню ВВП і для України його розвиток є особливо актуальним через низку причин [1-12]. Малий бізнес створює нові робочі місця, сприяє інноваціям та забезпечує економічну стабільність. Малий бізнес є важливим джерелом зайнятості в Україні [1, 4, 8]. Згідно з даними, на підприємствах малого та середнього бізнесу працює значна частина економічно активного населення. Розвиток малого бізнесу сприяє зниженню рівня безробіття, особливо у регіонах, де великі підприємства або державні компанії не можуть забезпечити достатньої кількості робочих місць [2, 6, 9]. Проте, розвиток цього сектора стикається з численними проблемами, які гальмують його прогрес. Однак, є також перспективи для його покращення та зростання.

В доповіді нами сформовані та обґрунтовані основні проблеми розвитку малого інноваційного бізнесу в Україні. До них ми пропонуємо віднести наступні положення.

1. *Недостатня державна підтримка.* Хоча існують державні програми підтримки стартапів і інноваційних підприємств, вони часто є недостатніми або малоєфективними. Недолік фінансування, складні бюрократичні процедури та обмежений доступ до державних ресурсів стримують розвиток малого інноваційного бізнесу.

2. *Відсутність доступу до фінансування.* Малий інноваційний бізнес часто стикається з труднощами при залученні інвестицій. Банки нерідко не готові фінансувати стартапи або інноваційні проєкти через високі ризики. Також венчурний капітал в Україні розвинений слабо, що обмежує можливості для фінансування нових проєктів.

3. *Недостатній розвиток інфраструктури.* В Україні бракує розвиненої інноваційної інфраструктури, такої як бізнес-інкубатори, технопарки та акселератори. Вони могли б забезпечити нові компанії необхідними ресурсами, консультаціями та підтримкою на ранніх етапах їх розвитку.

4. *Низький рівень взаємодії з наукою.* Інноваційний бізнес в Україні часто відокремлений від наукових досліджень та університетів. Взаємодія між науковими установами та бізнесом є слабкою, що ускладнює комерціалізацію наукових досліджень.

5. *Недоліки у правовій системі.* Незважаючи на прогрес у правовій сфері, регулювання інтелектуальної власності, захист прав стартапів і загальна правова підтримка інноваційного бізнесу залишаються проблемними аспектами.

6. *Кадрові проблеми.* Відтік висококваліфікованих фахівців, так званий "відтік мізків", залишається серйозною проблемою для українського інноваційного сектору. Багато фахівців виїжджають за кордон у пошуках кращих умов праці та розвитку.

Разом з тим, на наш погляд, має місце і перспективний погляд на розвиток малого інноваційного бізнесу в Україні, особливо в повоєнний період. До перспектив розвитку малого інноваційного бізнесу в нашій країні ми пропонуємо віднести наступні положення.

Зростання технологічних секторів. Україна вже продемонструвала потенціал у сфері ІТ, зокрема в розробці програмного забезпечення, аутсорсингу та стартапах. З розвитком цифрових технологій та кібербезпеки цей сектор може стати локомотивом інноваційної економіки.

Розвиток венчурного капіталу. За останні роки в Україні почали з'являтися венчурні фонди та бізнес-ангели, що готові інвестувати в інноваційні проекти. Стимулювання розвитку венчурного капіталу та його підтримка з боку держави можуть значно підвищити фінансові можливості для інноваційних компаній.

Міжнародне співробітництво. Українські стартапи отримують дедалі більше визнання на міжнародній арені. Інтеграція у світову інноваційну екосистему через співпрацю з міжнародними організаціями, програмами ЄС (такими як Horizon Europe) і залученням іноземних інвесторів відкриває нові можливості для розвитку.

Розвиток інноваційної інфраструктури. Поява нових технопарків, бізнес-інкубаторів та акселераторів може стати важливим кроком для підтримки малого інноваційного бізнесу. Така інфраструктура забезпечує молоді компанії доступом до фінансування, експертних знань і необхідних ресурсів.

Державні реформи. Здійснення податкових та регуляторних реформ, спрямованих на підтримку малого бізнесу та стартапів, створить сприятливе середовище для розвитку інноваційного сектору. Спрощення умов ведення бізнесу, зниження бюрократичних бар'єрів і покращення правового захисту можуть стимулювати розвиток підприємництва.

Освіта та підготовка кадрів. Розвиток сучасних програм освіти та тренінгів для підприємців, інженерів та ІТ-фахівців допоможе зменшити дефіцит кваліфікованих кадрів і забезпечити інноваційний бізнес необхідними знаннями та навичками.

Розвиток малого інноваційного бізнесу в Україні стикається з рядом проблем, таких як недостатня державна підтримка, відсутність фінансування, слабка інфраструктура та "відтік мізків". Однак, з урахуванням технологічного потенціалу країни, міжнародної інтеграції, розвитку венчурного капіталу та державних реформ, інноваційний сектор має значні перспективи для зростання та розвитку. Це дозволить Україні зміцнити свою позицію на світовому ринку інновацій та технологій. Завдяки малому бізнесу Україна може розширити свій експортний потенціал. Багато малих підприємств працюють у сферах з високою доданою вартістю, таких як ІТ, виробництво інноваційних продуктів або надання спеціалізованих послуг. Це відкриває можливості для виходу на

міжнародні ринки і залучення іноземних інвестицій.

Розвиток малого бізнесу в Україні є критично важливим для економічної стабільності, створення робочих місць, впровадження інновацій та підвищення конкурентоспроможності країни. Однак для його ефективного розвитку необхідна підтримка з боку держави, покращення доступу до фінансування, розвиток інфраструктури та сприяння міжнародній інтеграції. Малий бізнес може стати одним з основних двигунів економічного зростання України, особливо в умовах глобалізації та діджиталізації економіки.

Список використаних джерел:

1. Pererva P.G., Kobieliava T.O., Shaulska L.V. Entrepreneurial Risks: Essence, Classification and Management opportunities // *Економічний журнал Одеського політехн. університету*. 2023. № 1(23). С. 43-50.
2. Кобелева Т.О. Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи: монографія. Харків: Планета-Принт, 2020. 354 с.
3. Compliance program: [tutorial] / P.G.Pererva [et al.]; ed.: P.G.Pererva, G.Kocziszky, M.Veress Somosi. Kharkov ; Miskolc : NTU "KhPI", 2019. 689 p.
4. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник / П.Г.Перерва [та ін.]; ред.: П.Г.Перерва, В.І.Борзенко, Т.О.Кобелева; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Планета-Принт, 2019. 1002 с.
5. Перерва П.Г., Косенко А.В., Маслак М.В., Матросова В.О., Долина І.В. Формування управлінської, маркетингової та інноваційної політика на підприємствах туристичної індустрії // *Вісник Національного технічного університету «ХПІ» (екон. науки): зб. наук. пр.* Харків : НТУ «ХПІ», 2018. № 47 (1323). С. 114-120.
6. Перерва П.Г., Косенко А.В., Маслак М.В., Матросова В.О., Долина І.В. Розвиток організаційно-економічного механізму управління розвитком індустрії туризму та гостинності // *Вісник Національного технічного університету «ХПІ» (екон. науки) зб. наук. пр.* Харків: НТУ «ХПІ», 2018. № 48 (1324). С. 121-127.
7. Перерва П.Г., Побережна Н.М. Визначення ефективності використання виробничого потенціалу машинобудівного підприємства // *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 2.- С. 191-198.
8. Перерва П.Г., Ткачова Н.П., Шаульська Л.В. Рефлексивне управління підприємствами в умовах діджиталізації бізнес-процесів в промисловій та аграрній сферах // *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. Харків: 1 (191). 2024. С. 87-101.
9. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
10. Nagy S., Sikorska M., Pererva P. (2018) Current evaluation of the patent with regarding the index of its questionnaire. Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: матеріали 9-ї Всеукр. наук.-практ. конф., 19 квітня 2018 р. Київ: НАУ, 2018. С. 21-22.
11. Перерва П.Г., Кобелева Т.О., Ткачова Н.П. Збалансована система показників в інноваційно-інвестиційній політиці промислового підприємства // *Вісник Нац. техн. унту "ХПІ" : зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес та ефективність виробництва*. Харків : НТУ "ХПІ". 2015. № 60 (1169). С. 50-54.
12. Sikorska M., Kocziszky György, Pererva P.G. (2017) Compliance service at guest services enterprises // *Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.* Полтава: ПУЕТ, 2017. С. 389-391.

